

FOLYTATÁS A 6. OLDALRÓL

Hogy mennyire ellentmondások a SRI-vel kapcsolatos információk, Csoma szerint jól bizonyítja több történet is. Az egyik szerint a SRI jogi osztályán azt mondták a parlamenti képviselőknek, hogy a hírszerzés nem vett részt semmiféle bűnvádi és nyomozati cselekményben. „Ehhez képest két hét múlva eljött hozzánk egy ügyész kihallgatására a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács (CSM) engedélyével – aki korábban a DNA-nál dolgozott –, és elmondta: bizonyos dossziékban a hírszerzés azt kérte tőle, tartsanak házkutatást, vagy vegyenek valakit őrizetbe, amit ő megtagadott. Ekkor a felettes ügyész elvette tőle a dossziét, és egy olyan kollégájának adta, aki teljesítette a titkosszolgálat kérését. Most kinek higgyek?” – teszi fel a kérdést Csoma Botond, aki szerint az igazságügyi szervekkel kötött titkos megállapodások nyilvánosságra hozatala is azt bizonyítja, nehéz hinni a hírszerzés embereinek.

Először azt mondták, ilyen megegyezések nincsenek. Utána kiderült, mégis vannak. Majd az is kiderült, olyan cikkelyeket is tartalmaztak, amelyek alapján az ügyészeknek jelenteniük kellett a hírszerzésnek, hogy mit kezdtek azokkal az információkkal, amelyek a SRI-től származtak. „Ez alárendeltségi viszonyt is kialakíthatott a hírszerzés és az ügyészség között. Úgy érzem, a bizottság nagy fába vágta a fejszéjét, mert erre eddig nem volt előzmény” – magyarázza Csoma.

Jogszabályokat kell módosítani

A nemzetbiztonságra vonatkozó törvények átfésülésével Csoma Botond szerint olyan jogszabálymódosításokat kell kidolgozni, amelyek világosan behatárolják a hírszerzés hatáskörét. Ennek az alapja lehet a most készülő szakbizottsági jelentés, amiben az ellenzéki pártok nem akarnak részt venni. Egyes becslések szerint a német vagy francia titkosszolgálatok emberállományát háromszor vagy négyszer meghaladó román titkos ügynökök rendszerének megfelelő törvényi megzabolázása nélkül esély sincs arra, hogy ebben a homályban bármilyen törvénytelenséget ki lehessen deríteni.

Erőcsoportok harca

Toró T. Tibor, az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNT) ügyvezető elnöke más szemszögből is megvilágítja a lehallgatási történetet: „Jelenleg rendkívül éles belpolitikai hatalmi harc folyik az állami intézmények feletti ellenőrzésért a különböző erőcsoportok között és ebben a harcban a titkosszolgálatok kiemelt szerepet játszanak. Erdemes tehát minden nyilatkozatot és döntést ebből a hatalomtechnikai szempontból is megvizsgálni és értelmezni” – fogalmaz az ellenzéki politikus. A végrehajtó hatalom két pólusát, a kormányt és az államelnöki hivatalt a két egymással szemben álló politikai szekértábor képviselői – Liviu Dragnea és Klaus

Jó barátok: hatalomra kerülésekor Johannis államfő Eduard Raul Hellviget nevezte ki a SRI élére

Johannis – irányítják. Toró szerint a Dragnea vezette erőcsoport a kormány és a parlament rendelkezésére álló eszközökkel próbálja maga alá gyúrni azokat az intézményeket is, amelyek felett jelenleg nem rendelkezik korlátlan hatalommal. A SRI tevékenységét felügyelő parlamenti bizottság az egyik eszköz erre, elnökének, a Dragnea emberének számító Claudiu Manda képviselő nyilatkozata a hatmillió lehallgatottól ennek a csatának része – vélekedik Toró, aki szerint ez a számháború nem a valóságról, hanem a hatalmi érdekekről szól. „Nem hiszek a Claudiu Manda által bedobott hatmillióban. Ennek egyrészt technikai korlátjai vannak, másrészt ha tökéletlenül is, de valamelyest mégis létezik egy jogállami keret és pontosan az egymással vetélkedő hatalmi csoportok nem engedik annak teljes mértékű semmibevételét. Persze, nem emberjogi vagy erkölcsi megfontolásokból, hanem az ellenfél túlhatalmának megakadályozása érdekében. Ezért veszélyes az egyközpontú, úgymond önmagát ellenőrző hatalmi struktúra. Másrészt nem hiszem el a SRI hivatalos adatait sem, bármilyen körmonfont módon csomagolják is azt. A valós számok valahol a kettő között vannak. Ha nem is millió, de azért százazres nagyságrendben” – fogalmazza meg fenntartásait Toró T. Tibor volt parlamenti képviselő.

Az öröközöld magyar kérdés

A hatalom megszerzésére, gyakorlására és az ebből eredő, akár személyes gyarapodást is eredményező érdekek érvényesítésére irányuló politikai küzdelem végletesen megosztotta a román politikai elitet és ennek megfelelően a SRI belső struktúráit is. Van azonban egy kérdés, amelyben ez az áthidalhatatlannak tűnő törésvonal áthidalható: ez a magyar kérdés és ezen belül főleg a székelyföldi magyar tömbregió helyzete, amelyet mindkét tábor az egységes nemzetállam létét érintő veszélyforrásként kezel – summázza Toró. Ennek a román homogén nemzetállam-rezont meghatáro-

zó problémának lett írásos bizonyítéka a SRI 2015-ös jelentése, ami igazából semmi újat nem hozott, hiszen ennek létezéséről addig is sokan meg voltak győződve.

„Minden olyan törekvésünk, amely a román államhatalmat gyakorlók szerint esélyt ad megmaradásunknak, megerősödésünknek, a politikai, kulturális és etnikai asszimilációs folyamatok megfordításának, azt el kell lehetetleníteni. Ez állandó a román nemzetpolitikában. A változás csak ennek intenzitásában van, és az elmúlt években ennek erősödését éreztük mindannyian” – fogalmaz a néppárti politikus. Toró szerint nem kétséges, a román titkosszolgálat szempontjából kiemelt „gondoskodásban” részesül minden olyan személy – politikusi, önkormányzati vagy civil szervezeti közéleti ember –, aki az erdélyi közösségi autonómiák kérdésében cselekvően nyilvánul meg. Ezt akkor érezte a saját bőrén, amikor a 2015. novemberi párizsi terrortámadás

nem szabad beletörődni, mert az autonómiaharcot nyílt, demokratikus és békés eszközökkel vívják, ezért egyik legfontosabb fegyverük a nyilvánosság.

Politikamentes igazságszolgáltatást!

Az igazságszolgáltatás, a titkosszolgálatok, valamint a politikum egyes szereplőinek az összefonódásáról szóló forgatókönyvek reagálva Toró úgy véli: nem állja meg a helyét az a kijelentés, hogy a román igazságszolgáltatás intézményesen politikai ellenőrzés alatt működik. Kétségtelen, vannak befolyásolható vagy zsarolható bírák és ügyészek, akiktől nem idegen a politikai megrendelésre való cselekvés, de ez így nem igaz a rendszer egészére. Az igazság inkább az, hogy a rendszer gyenge pontjait kihasználva a Dragnea vezette jelenlegi kormánykoalíció megpróbálja intézményesíteni az eddig eseti szinteken létező politikai befolyásolás lehetőségét.

Jelenleg rendkívül éles belpolitikai hatalmi harc folyik az állami intézmények feletti ellenőrzésért a különböző erőcsoportok között.

után az EU tagállamaiban, így Romániában is sajátos terrorrelhárító intézkedéseket fogantattak. Ennek ürügyén külön akciótervet dolgoztak ki az erdélyi autonomisták megfigyelésére is. Az addig formalitásnak számító határátlépési ellenőrzés egyes személyeknél – így az ő esetében is – sokszor félórát vett igénybe, mert a határőröknek jeleníteniük kellett az ellenőrzést elrendelő hatóságnak – vélhetően a SRI illetékesének. „Mivel ismerem az eljárási rendet, elég gyorsan átláttam, miről van szó. Egy idő után derültem a szegény határrendőr igyekezetén, hogy – az előírásnak megfelelően – hihetően leplezze az amúgy titokban tartandó ellenőrzést. Tudomásom szerint nem én voltam az egyetlen, akivel ez előfordult, sőt, egyesek esetében mind mai napig ez a gyakorlat”. Toró szerint ebbe

„A SRI ilyen mértékű összefonódása a nyomozhatósággal nem egészséges, főleg ha ez ellenőrizetlen és átláthatatlan. Tudom, naivitásnak tűnik, de legalább törekedni kellene a kérdés depolitizálására, továbbá a titkosszolgálatok valós ellenőrzésére. Ez még a nyugati demokráciákban sem egyszerű mutatvány, hát még nálunk, ahol ennek éppen ellenkező hagyománya van” – fogalmaz Toró, aki úgy véli, megvan a sajátos Dâmbovița-parti bája annak, hogy bárányszőnyegbe bújva azok kiáltanak farkast, akik eddig gátlástalanul garázdálkodtak a nyájban. Azok tűzik zászlójukra az igazságszolgáltatás függetlenségét, akik folyamatosan azon munkálkodnak, hogy önmaguk védelmében politikai befolyásukat kiterjesszék rá. Toró sajnálatosnak tartja, hogy a magyarság szavazataival megválasztott egyes kép-

viselők a szükséges igazságügyi reformok mellett olyan intézkedéseket is cselekvően támogatnak, amelyek nem szélesítik, hanem inkább szűkítik a jogállami keretet, és nem növelik, hanem inkább ellehetetlenítik a korrupció elleni fellépést. Hogy ezt meggyőződésből vagy önös érkéből teszik, az eredmény szempontjából mindegy. Erre a választónak kell majd reagálnia.

Az autonomisták kiemelt megfigyelése

Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács elnöke többször is megtagasztalta a román titkosszolgálat és más belügyi szervek éberségét. Még februárban kérte a belügyminisztertől, hogy törölje az autonómiakövetelések hangadót a nyilvántartott személyek listájáról. Beadványára március végén kapott választ, amelyben közölték, nem szerepel a határrendőrség nyilvántartásában. A levél ugyanakkor kitér a következőre is: a határellenőrzés során nemcsak az úti okmányok hitelességét vizsgálják, hanem az országos adatbázisban is ellenőrzik, hogy az adott személy nem jelent-e fenyegetést a közbiztonságra, az állambiztonságra, a közegészségre vagy a tagállamok nemzetközi kapcsolataira. Izsák ezt elhárító válasznak tartja, de tény, hogy amióta levelét elküldte, többé nem tartóztatták fel az országhatáron.

Az SZNT elnöke tisztában van azzal, hogy a székelyföldi autonómiamozgalmat zászlajára tűző szervezet tagjait megfigyelik. „Ennek számtalan jele van. A rendezvényeink szervezésekor kapcsolatba lépünk a hatóságokkal, ők rendszerint olyan iratcsomóval érkeznek, amelyek idézeteket, részleteket tartalmaznak a dokumentumainkból gyakran átlaltak vagy a megfigyelő szervek által készített fordításban”.

A harmadszorra elutasított székelyföldi autonómiatervezet kapcsán úgy fogalmaz: ha a román álláspont nem is tartalmazza a nemzetbiztonsági kockázat minősítést, de minden csúsztatást, minden félreértelmezést ez az állítólagos kockázat indokol.

Az SZNT megfigyelésére nemcsak belföldön, hanem külföldön is van kapacitása a román titkosszolgálatoknak. Erről szól egy dél-tiroli történetük. „A Dél-Tiroli Akadémián tartottam előadást hét évvel ezelőtt. Az előadás előtt egy nappal a bolzanói csendőrség civil ruhás tisztje érdeklődött felőlem és az egész Székely Nemzeti Tanács küldöttsége felől, neveket akart tudni, laci címet, és hagyott a titkárságon egy névjegykártyát. Elmentünk a csendőrségi laktanyába, megkerestük a tisztet, átadtuk névjegykártyánkat, és meghívtak a másnapi előadásra. Mindannyiunknak az volt a benyomása, hogy ezt a kiemelt érdeklődést diplomáciai eszközökkel Bukarest gerjesztette, hiszen a dél-tiroliaknak is szokatlan esemény volt. Az akadémia adminisztrációja szerint ez náluk még nem történt meg, bár a világ minden tájáról fogadnak előadókat”.